

דף מג.

עין משפט א.

ח"מ סימן לו סעיף א

עיין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן לו סעיף טו

טו. ראוּבן מכר שדה לשמעון ה' שלא באחריות, ובא יהודה לערער על שמעון להוציאה מתחת ידו, ט' אין ראוּבן מעיד לו עליה אפי' שאין עליו אחריות, שנוח לראובן שתעמוד השדה ביד שמעון, כדי שיבא בעל חובו ויטרוף ממנה י' ולא יהיה ראוּבן לזה רשע ולא ישלם.

עין משפט ג.

ח"מ סימן לו סעיף א

עיין לעיל דף מב: עין משפט ד

עין משפט ד.

ח"מ סימן לו סעיף יט

יט. בני העיר שנגנב ספר תורה שלהם, הואיל ולשמיעה עשוי שא"א לאדם לסלק עצמו ממנו, כ' אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאים ראייה או עדות מאנשי אותה העיר. ודעת הרא"ש דאם יש להם ס"ת אחר, או ביכנ"ס אחר מהני.

ה. היינו שהתנה בפירוש שאין לו עליו אחריות, אבל בלי שהתנה כך, אלא שלא כתב כלום בשטר, קימ"ל אחריות טעות סופר הוא.

ט. ודוקא שאין לראובן קרקע אחרת בת חורין, שם בכתרא מ"ה. ודוקא שבא יהודה לערער מכח המוכר ראוּבן אינו מעיד מטעם הנ"ל ונוגע הוא, אבל אם יהודה בא מכח שמעון הלוקח, וטוען שחייב לו, ראוּבן מעיד לו, שבע"ח של ראוּבן יכול לטרוף אח"כ גם מיהודה ולא משנה היכן עומדת, כ"כ הטור.

י. ולגבי שמעון ראוּבן לא הוי לזה רשע ולא ישלם, דבשביל זה יאמר לו מכרתיה לך בלא אחריות. סמ"ע ס"ק ל"ט.

כ. עיין בשו"ע סי' ז' סעיף י"ב, ומה שכתב הרא"ש כשיש אחר או ביהכנ"ס אחר מהני סילוק, כתב בסמ"ע דבביהכנ"ס צריך סילוק אע"פ שיש אחרת, אבל בס"ת כשיש אחרת אין צורך בסילוק, ואפי' לשמוע מאותו ס"ת עצמו או לקרוא בו מותר, כיון שיכול לשמוע ולקרוא בס"ת האחרת. ועיין בסמ"ע ס"ק נ"ג.

ח"מ סימן ז סעיף יב

יב כ. כל דבר שיש בו צד הנאה לדיין ^ל אינו יכול לדון בו. כגון בני העיר שנגנב להם ס"ת אין דנים אותו בדייני אותה העיר ^מ א"כ יש להם ס"ת אחרת.

יב כא. האומר תנו מנה ^נ לעניי עירי אין דנים בדייני אותה העיר. וכן עסקי המס אין דנים בדייני אותה העיר, מפני שיש להם או לקרוביהם חלק במס. אם לא שעשו תקנה בעיר שדנים על עניני המיסים.

ח"מ סימן ז סעיף יב

עין משפט ה"ג.

עין בסעיף הקודם

ח"מ סימן לז סעיף ב

כ כא. האומר תנו מנה לעניי עירי, ^ס אין דנין בדייני אותה העיר ולא מקבלים עדות ממנה, והוא שעניי העיר סמוכים עליהם ופוסקים עליהם צדקה, ואפי' אמרו שניים מאותה העיר אנו ניתן המנה ונעיד אין שומעין להם, שהנאה היא להם שעניי העיר יתעשרו.

ח"מ סימן קעו סעיף ה

עין משפט ז"ז.

ח ט. השותפין שומרי שכר הם ^ע שאם נאבד או נגנב מרשות אחד מהם

ל. מגמ' בתרא דף מ"ג ע"א.

מ. טור והרא"ש כלל ג' סי' י"ג ושם מהני אפי' יקראו בס"ת הנדון אחרי שהסתלקו מחלקם המגיע להם כיון שיש להם ס"ת אחרת באותה בית כנסת שמתפללים בו שיכולים לקרוא בו. אבל אם הס"ת האחר נמצא בבית כנסת אחר צריכים סילוק מביהכנ"ס וסילוק מס"ת הנידון. וה"ה כשדנים על ביהכנ"ס ויש ביהכנ"ס אחרת באותה העיר, אין דנים אלא א"כ מסלקין נפשם מללכת בזו שדנים עליה, כ"כ הסמ"ע ס"ק כ"ח וסיים, ולא כמו שכתב בעיר שושן שמדמה שני בתי כנסת בעיר לשני ס"ת בבית כנסת אחד ע"ש. וסילוק מס"ת צ"ל הגם דאין מי שימחה בידו אח"כ אם ירצה לשמוע, מ"מ הוא בעצמו יזהר בזה.

נ. שם בברייתא בבתרא דף מ"ג ע"א. ובעניני המס הוא מהטור בשם תשובת אביו הרא"ש כלל ו' סי' י"ח.

ס. שם בבתרא מ"ג בברייתא.

ע. ממימרא דשמואל ב"ב מ"ב ע"ב.

והטעם שכל אחד משמר חלק חברו בשכר שגם חברו יתעסק וישמור לו חלקו. ומטעם זה

חייב באחריותו, והוא שכל אחד מתעסק בשותפות זמן ידוע ^ב ונגנב בזמן שמתעסק בו.

* דוקא שהתנו מתחילה על חלוקת הזמנים, אבל אם אחד אינו מחוייב להתעסק באותו זמן, ועשה זאת מנדבת לבו, אינו אלא כשומר חנם ^ג.

ח י. התחילו להתעסק ביחד ^ד, אפי' אם אח"כ נתעסק בו כל אחד לבדו פטורים משום דהוי שמירה בבעלים ^ה.

אם מתחלה נתעסק אחד לבדו, ואח"כ נתעסקו בו שניהם ביחד ונגנב, הראשון חייב ^ו שלא היה השני עמו במלאכתו כשהתחילה שמירתו, והשני פטור שחבירו היה עמו במלאכתו מתחילת שמירתו.

כתב הרמ"א והוא שהתנו דאז הו"ל כשכרו זה את זה בתחילת השותפות. סמ"ע ס"ק כ"ג. ^פ כרב פפא שם בדף מ"ג ע"ב.

^צ והש"ך בס"ק ט"ז כתב דאפי' שומר חנם אינו. ועיי' בביאורים ס"ק ט"ו דאם כל אחד מתעסק בחציו בביתו הוי שומר שכר, רק שהוי שמירה בבעלים, ונפ"מ שבענין שבועת השומרין. אבל אם אחד שמר בנדבה, לא הוי אפי' שומר חנם, ואפי' שבועה לא צריך אם לא שקיבל עליו בפירוש. נתיבות בס"ק ט"ו.

^ק מברייתא בב"מ צ"ה ע"ב. היה עמו בשעת שאלה, ודוקא שנתעסקו שניהם ביחד בחנות המשותף ואח"כ התנו בשמור לי היום ואשמור לך למחר, אז הוי שמירה בבעלים נגד כל אחד, אבל אם נתעסקו כל אחד בחציו בביתו ואח"כ התנו שישמור כל אחד בחודשו, ומשכו אחד כולו לרשותו לא הוי שמירה בבעלים, כיון שהיתה משיכה חדשה. נתיבות ס"ק ט"ז.

וכתב בפעמוני זהב דוקא בממון השותפות יש דין שמירה בבעלים ולא בכלי שאין בו שותפות. ^ר ואם חייב בפשיעה עיין בסי' רצ"א. ובפעמוני זהב הסיק דחייב בפשיעה בשותפין.

^ש עיין בסמ"ע ס"ק כ"ה מה שפירש והעירו עליו הש"ך בס"ק י"ח, והט"ז אף חלק עליו, וכתב הט"ז שנשאל באחד ששכר סוס משמעון על חודש אחד, ואחר יום אחד שכר את בעליו עצמו עם כל הסוסים שלו לחודשים, ובדרך נגנב הסוס הראשון ששכר מתחילה והשיב שפטור כיון דהוי שמירה בבעלים אע"פ שמתחילת השמירה היתה שלא בבעלים, מ"מ כיון שאח"כ היתה שכירות חדשה בבעלים זה מפקיע השכירות הראשון. וכתב דאין להקשות מסעיף זה שהראשון חייב מכיון שלא היתה מתחילה בבעלים, שבענין הסוס היתה שכירות חדשה, שסוס הראשון לא שכרו אלא לחודש אחד, ושכירות השניה שכר כל סוסיו יחד עם בעליהם לבי' חודשים, ודבר זה דומה לסי' שמ"ו דאם שכר פרה מאשה ונישאת לו, דאיתא שאלה בבעלים ומפקיעה השכירות שלא בבעלים ע"ש.

וכתב בביאורים ס"ק י"ז. אם נתעסקו בו ביחד שכל אחד לקח החציו לביתו ונתעסק בו ונגנב אצל שניהם חייב הראשון להשני רביע מכל הסך. ואם נתעסקו בו שניהם בחנות המשותף אין על הראשון תשלומין כלל כיון ששומרים ביחד.

אם אחר שנתעסקו ביחד חזרו ועסקו בו כל אחד לבדו כשיגנב ביד הראשון חייב לשלם לשני, ואם נגנב ביד השני פטור. ט"ז. ועיין עוד פרטים בנתיבות ס"ק י"ז ע"כ.

* חלקן השותפות לגמרי, ונשאר ביד אחד מהם לפרוע לגוים ואבדו או נגנבו ממנו ההפסד עליו ^ה כשומר שכר שחייב בגניבה ואבדה. ואם גם לחבירו השותף נשאר בידו מן השותפות הוי שמירה בבעלים וההפסד על שניהם.

דף מג:

עין משפט א.ב. חו"מ סימן קעו סעיף ה

עין בסעיף הקודם

חו"מ סימן שה סעיף ו.ז

ו. ה. האומר לחבירו שמור לי ואשמור לך הרי זו שמירה בבעלים ^א. אמר לו שמור לי היום ואני אשמור לך מחר ^ב או השאילני היום ואני אשאילך למחר או שמור לי היום ואשאילך למחר נעשו שומרי שכר זה לזה.

* וי"א דהשאילני ואשאילך, או שמור לי ואשאילך, או השאילני ואשמור

^ה. והט"ז נשאר על דין זה בצ"ע.

וכתב בביאורים ס"ק י"ח דמיירי שהיה בתחילת השמירה שלא בבעלים, או אפי' היה שמירה בבעלים בהתחלה, אלא שהיה באופן שהיתה משיכה חדשה, כגון שלקח לביתו מתנות המשותף.

וגם צ"ל שמיירי במעות דהוי שומר שכר משום שיש לו רשות להשתמש בהם כמו במעות מותרין אצל שולחני. או אפי' בחפץ והוא הבע"ד של הגוי, ולקח לעצמו המעות מחמת השותף השני לא היה בטוח בעיניו דהוי שומר שכר דדמי למשכון. או שמיירי שהיה נשאר ביד מי שמחוייב לשמור בחודש זה.

^א. מברייתא בב"מ פ"א ע"א. וה"ה השאילני ואשאילך הרי זו שמירה בבעלים, ורק אם אמר לו למחר אין זה שמירה בבעלים. עיין באר הגולה אות ז' ח'.

וזו דעת הרמב"ם בפ"י משכירות הלכה ב' והרמ"ה, וכתב בסמ"ע ס"ק י' כשאמר לו השאילני ואשאילך או שמור לי ואשמור לך, כולם מיקרי בעליו עמו, שהרי תלה השמירה או השאלה בענין אחר אבל למחר לא מקרי בעליו עמו, דעמו בתחילת השאלה בענין ע"ש.

^ב. וה"ה בו ביום ושעות מחולקות הוי כלמחר. ש"ך ס"ק ה'.

ואם אמר לו השאילני ואני אניח לך משכון, הוי שואל וחייב באונסין, כ"כ בר"ן בתשובה סי' י"ט. ש"ך ס"ק ז'.

לך אפי' באותו יום הוי שומר שכר ג' ולא הוי שמירה בבעלים.

ו. אמר לו השאילני גלימא שלך שהיא קלה יותר וקח את גלימתי שהיא כבדה, ובאו לסטים ולקחו אחת מאחד מהם, הנשארת היא של בעליה הראשונים דהוי שאלה בבעלים ד'.

* ראוּבן שהניח משכון ביד לוי ה', ותמורת זה שמעון השאיל דבר מה לראובן לא הוי שאלה בבעלים שהרי אין שמעון שומר לראובן החפץ שביד לוי, והם ו' שומרי שכר זה לזה.

הו"מ סימן שמו סעיף ה.ז.ה.

ה. אמר לו שמור לי ואשמור לך, או שמור לי היום ואשמור לך מחר, נתבאר בסי' ש"ה סעיף ו' ז'.

ז. שותפים ששאלו אחד משותפו ח' הוי שאלה בבעלים.

ח. האומר לחבירו השאילני היום ואשאילך למחר אינה שאלה בבעלים ט'.

ג. טור בשם רש"י בב"מ פ"א ע"א ד"ה שמירה ולדעתו לא הוי שמירה בבעלים דמה שכתוב אין בעליו עמו, היינו כפשוטו עמו באותה מלאכה קאמר מתוך דברי הסמ"ע בס"ק י'.

ד. מתשובת הרא"ש כלל צ"ג סי' א'. וכהרמב"ם והרמ"ה בסעיף ו' אבל לדעת רש"י שחלק בסעיף ו' ברמ"א ה"ה דפליג הכא.

ה. ממהרי"ק שורש קכ"ה, ואפי' תלה זה בזה כגון ששמעון אמר לו לראובן רק אם תניח משכון ביד לוי אשאיל לך דבר זה ג"כ לא הוי שאלה בבעלים כיון שאין המשכון בידו וא"כ אינו שומר עליו. כ"כ הש"ך בס"ק ט'. אבל בפעמוני זהב הסכים עם הסמ"ע דאם פירש הוי שאלה בבעלים ע"ש.

ו. היינו לוי כלפי ראובן, וראובן כלפי שמעון.

ז. ושם שמור לי ואשמור לך מיד הוי שמירה בבעלים אבל שמור לי ואשמור לך למחר לא הוי שמירה בבעלים, אבל מ"מ שומר שכר עליה.

ח. אפי' לצורכו ולא לצורך השותפות, ואפי' רק אחד מהם שאל מחבירו דאם אחד משותפו הוי ליה כדין השאילני ואשאילך שאפי' באינם שותפים הוי שאלה בבעלים. סמ"ע ס"ק י"ב.

והטעם דשותפין הם תמיד ביחד בעסק השותפות ע"כ הוי שאלה בבעלים. סמ"ע ס"ק י"ג.

ט. מ"מ הוי עליה שומר שכר כמבואר בסי' ש"ה סעיף ו'.

עין משפט ג.ד.ה.

ח"מ סימן לו פ"ה יז

יח. ראובן שגזל טלית משמעון ומכרה ללוי ונתיאש שמעון ממנה, ובא יהודה לערער על לוי, אם מת ראובן הרי שמעון מעיד עליה שאינה של יהודה שהרי אין טלית זו חוזרת לשמעון לעולם, שכבר קנאה הלוקח ביאוש ושינוי רשות, וכבר מת ראובן הגזלן ו אין לו ממני ליטול גם דמיה, וע"כ אין לו שום נגיעה בה, ומעיד.

אבל אם ראובן עדיין קיים, אין שמעון מעיד שאינה של יהודה, שהנאה היא לו שלא תעמוד ביד יהודה, כדי שיביא ראייה שראובן גזלה וישלם לו דמיה.

י. ורק במטלטלין שייך יאוש ושינוי רשות, ולא בקרקע.

כ. והוא שלא הניח נכסים, אבל אם הניח חייב ונמצא שהוא נוגע בעדותו. והיום שתיקנו רבנן שיגבה גם ממטלטלי דיתמי אפי' שמת הגזלן ולא הניח אחריות נכסים, א"כ אין הנגזל מעיד לו שהוא נוגע בעדות, אבל אם הגזלן לא הניח כלום אין חייבים משלהם בגזילת אביהם, ולכן מעיד כ"כ הש"ך. וכל זה שבא להעיד שמעון שהטלית אינה של יהודה, אבל אם בא להעיד שהיא של ראובן בכל ענין יכול להעיד, כיון שהודה על הדבר שהוא של ראובן שוב אינו יכול לערער עליו ולומר שהוא שלו. טור.